

ȘAHUL CA MIJLOC DE EDUCAȚIE

Nicolae CIOCAN¹

contact@primariacomanesti.ro

ABSTRACT: This article written by the vice mayor of Comănești, himself a great fan of chess, insists on the great roll of the game of chess as an educational instrument. The game of chess, as an educational mean activates and disciplines the whole mental potential being a complex form of mind exercise and a great mean for self-knowledge and self-prospective. Romania gave to the world great champions like Elisabeta Polihroniade and the importance of including chess into the curriculum is sustained during the article. Due to the Local Council and the Centre „Europe Direct Comănești” important chess competitions are held in the area during the year: *Comănești Trophy, Christmas Cup an Mărțișor (Spring) Cup*.

KEYWORDS: chess, competition, fair play, game, cup

Dacă dorim performanță și calitate în educație, atunci condiția fundamentală o reprezintă cunoașterea și folosirea unor mijloace de educație adecvate scopurilor educaționale.

Cu ani în urmă, am cumpărat o carte de referință intitulată sugestiv „*Mijloace de educație*”, editată de prestigioasa Editura Didactică și Pedagogică în anul 1977 având ca autor pe profesorul universitar de pedagogie Erich E. Geissler, decan al Facultății de Filozofie a Universității Renane Friederich-Wilhelm din Bonn.

Pot spune cu mâna pe inimă, că la vremea aceea fiind proaspăt absolvent al unei facultăți tehnice, am citit-o pe nerăsuflăte, mai ales ca urmare a efectului de busolă ce-ți indică nordul autentic în vastul *câmp educațional* supus atâtor interpretări mai mult sau mai puțin savante, tabuurilor de tot felul, dar mai puțin analizat sub aspectul tuturor influențelor care definesc în ultimă instanță capacitatea de a lua decizii corecte, de a deveni autonom, cu adevărat liber dar în același timp pe deplin responsabil de consecințele propriilor acțiuni.

Sunt convins și astăzi, mai mult ca oricând, că această carte, un veritabil manual de autoeducație ar trebui să fie reeditată și că ea n-ar trebui

1 Inginer, Viceprimar al orașului Comănești, județul Bacău.

să lipsească din biblioteca oricărui educator (profesor, părinte, bunic etc.) preocupat de calitatea educației la orice nivel și în orice domeniu.

Nu mai puțin de 50 de pagini sunt dedicate în cartea mai sus menționată unuia dintre mijloacele de educație cu profunde semnificații în formarea competențelor și a caracterului copiilor și tinerilor, în special a celor de vârstă școlară, și anume JOCUL.

Jocul de șah se încadrează în categoria mai largă a mijloacelor de educație indirecte fiind o formă complexă de gimnastică a minții foarte benefică pentru activarea și antrenarea întregului potențial mental, un mijloc neprețuit de autocunoaștere și autodevenire.

Românii au dat lumii mari campioni la șah cum ar fi multipla campioană olimpică MMI Elisabeta Polihroniade sau campionul mondial la juniori MMI Florin Gheorghiu.

Din păcate, la noi în țară, în ultima perioadă, din diverse cauze, fiind practicat pe o arie mai restrânsă și fără o susținere financiară consistentă și consecventă, șahul nu poate influența decât într-o măsură limitată șansele de punere în valoare a potențialului creativ, de afirmare a unor caractere puternice, a unui spirit de autentic fair-play în relațiile interumane.

Se cunoaște faptul că șahul a dat cei mai mari campioni și jucători de top mondial acolo unde a fost studiat și practicat încă de pe băncile școlii primare și tocmai de aceea consider că ar fi extrem de benefică introducerea în programa școlară, ca disciplină opțională studiul șahului.

Pentru formarea încă de pe băncile școlii a viitoarelor elite autentice intelectuale în diverse domenii de activitate, atât de necesare în dezvoltarea puternică și durabilă a României, o țară cu un potențial uman imens încă insuficient folosit, șahul trebuie să-și ocupe locul pe care-l merită în preocupările și acțiunile concrete ale factorilor decizionali din domeniul educației.

Jocul de șah este printre altele un excelent mijloc de formare, pregătire și antrenament a viitorilor proiectanți și mai cu seamă a managerilor de proiect, un domeniu de vârf de mare actualitate și interes național. Astfel analiza SWOT (puncte slabe, puncte tari, amenințări, oportunități) ca o etapă definitorie în elaborarea unui proiect este un exercițiu de mare finețe pe care jucătorii de șah începând de la un anumit nivel de pregătire îl practică în analiza pozițiilor succesive (propriei și ale adversarului) în cursul partidelor de șah în vederea luării celor mai bune decizii de joc.

Personal susțin cu toată convingerea, cu pasiune aș putea spune, orice inițiativă care ar putea să promoveze și să susțină interesul copiilor, al tinerilor, al elevilor în special pentru „sportul minții” cum mai este numit șahul.

Astfel, la Comănești, în urmă cu 7 ani am inițiat derularea unui număr de trei concursuri anuale intrate de acum în tradiție și anume:

– „Trofeul Comănești” – desfășurat cu ocazia Zilelor Orașului în luna august a fiecărui an;

– „Cupa Moș Crăciun” – derulat în perioada sărbătorilor de iarnă din luna decembrie;

– „Cupa Mărțișorului” – în prima săptămână din luna martie.

Toate aceste manifestări șahiste se derulează sub patronajul și cu sprijinul Consiliului Local Comănești, a Centrului de Informare „*Europe Direct Comănești*”, a școlilor generale și a Colegiului Tehnic „*Dimitrie Ghika*”, cu participarea alături de pasionați ai șahului din Comănești și a altor invitați din localitățile de pe Valea Trotușului, a Tazlăului și din Municipiul Bacău.

Participarea și sprijinul direct al doamnei Elisabeta Polihroniade, în derularea competițiilor la care participă elevii comăneșteni, constituie pentru noi toți o mare onoare pe care vrem să o cinstim așa cum se cuvine.

Astfel în cursul anului 2012 cu ocazia Campionatului Mondial Școlar desfășurat la Iași am avut privilegiul de al primi ca oaspete de onoare pe însuși președintele domnul Kostyev la Școala Gimnazială „*Ciprian Porumbescu*” însoțit de doamna Elisabeta Polihroniade, care a avut inițiativa acestei întâlniri cu elevii șahiști din orașul Comănești.

Domnul Kostyev a apreciat preocupările conducerii școlii, ale autorităților locale pentru promovarea și sprijinirea unor talente șahiste aflate pe băncile școlii, exprimându-și sprijinul pentru introducerea șahului ca disciplină școlară și la noi în țară, și pentru participarea elevilor comăneșteni cu rezultate deosebite, la competițiile școlare pe echipe mixte la nivel european și mondial.

Rezultatele de până acum ale elevilor comăneșteni inclusiv cele obținute la Concursul Național Școlar „*Elisabeta Polihroniade*”, la Campionatul Mondial Școlar de Șah desfășurat la Iași în anul 2012 demonstrează, fără falsă modestie, că acolo unde există sprijin, implicare și pasiune se poate mai mult și mai bine.